

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
των Περιφερειών

Ετήσιο περιφερειακό και τοπικό βαρομετρο της ΕΕ

Η κατάσταση της ΕΕ από περιφερειακή και τοπική σκοπιά

Ομιλία του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των
Περιφερειών Απόστολου Τζιτζικώστα

Περιφέρειες, πόλεις και χωριά

Ευρωπαϊκή Ένωση

Κράτη μέλη

#EURegionalBarometer

Αξιότιμε Αντιπρόεδρε κ. Šefčovič,

Αγαπητοί συνάδελφοι και φίλοι,

Η πανδημία επηρέασε τον καθένα από εμάς· τον κάθε πολίτη μας.

Εκατομμύρια άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους. Οι οικονομίες και τα σύνορά μας έκλεισαν.

Η ικανότητα καινοτομίας της βιομηχανίας τέθηκε υπό δοκιμασία.

Οι απίστευτα γενναίοι εργαζόμενοι στους τομείς της υγειονομικής περίθαλψης, των υπηρεσιών εκτάκτου ανάγκης και των κοινωνικών υπηρεσιών έφτασαν στα όριά τους.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η Ευρώπη παρέμεινε ισχυρή και ενωμένη.

Και, εάν υπάρχει ένα δίδαγμα που μπορεί να αντληθεί από την παρούσα κρίση, αυτό είναι ότι η πεμπτουσία της Ευρώπης —η ισχύς της, η αλληλεγγύη της και η παροχή υπηρεσιών στους πολίτες της— βρίσκεται στις περιφέρειες, τις πόλεις και τα χωριά της.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο είμαι σήμερα στην ευχάριστη θέση να σας παρουσιάσω το Περιφερειακό και Τοπικό Βαρόμετρό μας για το 2021, μια τεκμηριωμένη πολιτική πρωτοβουλία που μετρά τον σφυγμό των περιφερειών, των πόλεων και των χωριών μας.

Ο στόχος μας είναι σαφής:

να καλέσουμε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το εκτελεστικό όργανο της ΕΕ, να βελτιώσει τη ζωή των πολιτών στον τόπο διαβίωσής τους.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, διασφαλίζεται ότι η αρχή της επικουρικότητας —η οποία κατοχυρώνεται στις Συνθήκες της ΕΕ— μας καθοδηγεί, εξασφαλίζοντας ότι όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης —ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό— συμπράττουν στο επίπεδο που βρίσκεται πλησιέστερα στους πολίτες.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Καθημερινά παρέχουμε, επί τόπου, ποιοτικές δημόσιες υπηρεσίες.

Και συνεχίζουμε να το πράττουμε, παρά την αύξηση των δαπανών και τη μείωση των εσόδων.

Από το Βαρομετρό μας προκύπτει ότι το 2020, οι δαπάνες των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στην ΕΕ υπερέβησαν τα 125 δισ. ευρώ, ενώ τα έσοδά τους μειώθηκαν κατά 55 δισ. ευρώ.

Πρόκειται για το λεγόμενο «άνοιγμα της ψαλίδας» το οποίο μεταφράζεται σε κενό ύψους σχεδόν 180 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Για παράδειγμα, οι ολλανδικοί δήμοι έχασαν έως και 350 εκατομμύρια ευρώ μόνον από τα τέλη στάθμευσης.

Οι τοπικές αρχές της Κύπρου έχασαν το 25% των εσόδων τους.

Στη Βουλγαρία η ζημία υπερβαίνει το 15% και στην Ιταλία ανέρχεται σε σχεδόν 10%.

Πόλεις όπως η Torre Vedras στην Πορτογαλία, δεν θα είναι πλέον σε θέση να προσφέρουν γεύματα στους σπουδαστές.

Η τσεχική πόλη Kladno ενδέχεται να μην συνεχίσει να παρέχει φάρμακα και τρόφιμα στους ηλικιωμένους.

Τα χρήματα για την παροχή αυτών και πολλών άλλων υπηρεσιών προέρχονται από τους περιφερειακούς και τους τοπικούς προϋπολογισμούς, αλλά και από τους εθνικούς προϋπολογισμούς και από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Επομένως, και τα τρία επίπεδα διακυβέρνησης οφείλουν να συνεργαστούν για την ανάκαμψη, διασφαλίζοντας ότι κάθε ένα ευρώ των χρημάτων των φορολογουμένων επενδύεται εκεί όπου εκεί όπου υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη.

Το γεγονός αυτό καταδεικνύει για ποιο λόγο ο ρόλος των περιφερειακών και των τοπικών αρχών στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των σχεδίων ανθεκτικότητας και ανάκαμψης, είναι θεμελιώδης.

Η άποψή μου είναι σαφής: Η «φτώχεια λόγω COVID-19» αποτελεί πραγματικότητα για όλο και περισσότερους πολίτες.

Η απάντησή μας πρέπει να είναι αποτελεσματική.

Η δημοσιονομική σταθερότητα των περιφερειακών και των τοπικών αρχών πρέπει να αποκατασταθεί.

Η φορολογική αυτονομία πρέπει να διευρυνθεί, για να μπορέσουμε να επενδύσουμε στις συγκεκριμένες ανάγκες των πολιτών και όχι από την κορυφή προς τη βάση.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Από το Βαρόμετρό μας προκύπτει επίσης ότι υπάρχουν εκτεταμένες περιφερειακές ανισότητες στον τομέα της υγείας.

Στις πόλεις παρέχονται ενδεχομένως περισσότερες υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, αλλά στις αγροτικές περιοχές τα ποσοστά θνησιμότητας είναι χαμηλότερα.

Επομένως, τόσο κατά την παρούσα όσο και ενόψει μελλοντικών κρίσεων, οφείλουμε να επανεξετάσουμε τις ικανότητες στον τομέα της υγείας σε ολόκληρη την ΕΕ.

Επιτρέψτε μου να γίνω σαφής:

Ο σχεδιασμός μιας Ένωσης Υγείας μόνο μεταξύ των Βρυξελλών και των 27 πρωτευουσών δεν πρόκειται ποτέ να λειτουργήσει, και δεν σκοπεύουμε επ' ουδενί να τον υποστηρίξουμε επειδή οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές διαθέτουν νομικές αρμοδιότητες στον τομέα της υγείας και στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ.

Το ίδιο ισχύει και όσον αφορά την Πράσινη Συμφωνία.

Ο ΟΗΕ δήλωσε ότι ο αριθμός των καταστροφών που οφείλονται σε καιρικά φαινόμενα έχει πενταπλασιαστεί σε σχέση με τη δεκαετία του '70 και το κόστος τους είναι πλέον επτά φορές υψηλότερο.

Γίναμε όλοι μάρτυρες των θερινών πυρκαγιών και πλημμυρών που έπληξαν τόσο πολλές κοινότητες.

Δεδομένου ότι το 75% των πολιτών της ΕΕ ζει σε αστικές περιοχές, οι πόλεις αποτελούν τους κύριους υπεύθυνους των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Επομένως, αγαπητοί συνάδελφοι,

Εφόσον εφαρμόζουμε το 70% των μέτρων άμβλυνσης της κλιματικής αλλαγής και έως το 90% των μέτρων προσαρμογής σε αυτήν, σας παρακαλώ να ενώσετε και τη δική σας φωνή μαζί μου στο κάλεσμά μας προς τον Εκτελεστικό Αντιπρόεδρο κ. Timmermans, ως διαπραγματευτή της ΕΕ, με στόχο να διασφαλιστεί η ενσωμάτωση της περιφερειακής και της τοπικής διάστασης στα συμπεράσματα της COP26 που θα διεξαχθεί στη Γλασκόβη.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η πανδημία έφερε επίσης στο φως άλλο ένα δραματικό χάσμα που αφορά την «ψηφιακή συνοχή».

Επί του παρόντος, μόνο η Γερμανία, η Σουηδία, το Βέλγιο και οι Κάτω Χώρες έχουν κατορθώσει να περιορίσουν δραστικά το ψηφιακό χάσμα μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών.

Η συνολική κάλυψη των νοικοκυριών της ΕΕ με υψηλή διαδικτυακή χωρητικότητα ανέρχεται σε 44% στις αστικές περιοχές, έναντι μόλις 20% στις αγροτικές περιοχές.

Ας αναλάβουμε λοιπόν δράση πάραυτα και το ταχύτερο δυνατόν.

Καθώς μόλις 20% των κονδυλίων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της ΕΕ διατίθενται στην ψηφιακή μετάβαση, μια ισχυρή περιφερειακή και τοπική διάσταση καθίσταται ζωτικής σημασίας.

Για την αντιμετώπιση όλων αυτών των υγειονομικών, οικολογικών και ψηφιακών προκλήσεων, χαιρετίζουμε τις ερευνητικές αποστολές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προκειμένου να σπάσουμε τα στεγανά και να συνεργαστούμε για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, τις «Έξυπνες πόλεις», τους ωκεανούς, την υγεία του εδάφους και των τροφίμων, τον καρκίνο και διάφορους άλλους τομείς.

Είμαστε επίσης έτοιμοι να δρομολογήσουμε μια «Πλατφόρμα για την περιφερειακή ανθεκτικότητα» που θα στηρίζει τους πολίτες με στόχο την ενίσχυση της

ανθεκτικότητας σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο απέναντι σε μελλοντικές φυσικές καταστροφές, στην κλιματική αλλαγή και σε κρίσεις στον τομέα της υγείας.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Μία, τελευταία, παρατήρηση η οποία αφορά την ευρωπαϊκή δημοκρατία και το μέλλον της Ένωσης μας.

Από το Βαρόμετρό μας προκύπτει ότι το 65% των ηγετών περιφερειών, πόλεων και χωριών θεωρεί ότι στερείται επαρκούς επιρροής στην ΕΕ και το 86% εκτιμά ότι η ενίσχυση της υποεθνικής διακυβέρνησης στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ θα βελτιώνει τη δημοκρατία στην ΕΕ.

Αμφότερα τα ποσοστά αυτά αφηγούνται μια αληθινή ιστορία.

Την ιστορία μιας δημοκρατίας που αποφέρει αποτελέσματα μέσω συμπράξεων.

Την ιστορία ενός λαού που προσβλέπει σε μια Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία παράγει αποτελέσματα στο επίπεδο που βρίσκεται πλησιέστερα στους πολίτες της.

Διαφορετικά, όλο και περισσότεροι πολίτες θα αρχίσουν να αμφισβητούν την ίδια την ύπαρξή της.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ΕΕ δεν μπορεί πλέον να παραμείνει ένα εγχείρημα από την κορυφή προς τη βάση το οποίο αγνοεί την εδαφική διάσταση, όπως διαπιστώσαμε δυστυχώς στην Κατάσταση της Ένωσης που παρουσιάστηκε πρόσφατα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Μόνο μέσω μιας προσέγγισης από τη βάση προς την κορυφή και εδραζόμενης σε αξίες, μπορεί η Ευρώπη να ανακτήσει την εμπιστοσύνη των πολιτών.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Παρά τις ατέλειές της, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι και θα παραμείνει ο οίκος μας.

Αλλά, η λειτουργία της πρέπει να βελτιωθεί.

Ας ακούσουμε τους πολίτες μας και ας συζητήσουμε μαζί τους σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορούμε να αναδιαμορφώσουμε τον Ευρωπαϊκό Οίκο της Δημοκρατίας και να τον μετατρέψουμε σε Ευρωπαϊκό Λίκνο της Δημοκρατίας

που θα έχει την ΕΕ ως προστατευτική στέγη, τα κράτη μέλη ως γερούς τοίχους και τις περιφέρειες, τις πόλεις και τα χωριά ως στέρεα θεμέλια.

Ας βελτιώσουμε τη ζωή των ανθρώπων κι ας φέρουμε την Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της.

Σας ευχαριστώ!

Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ) είναι η πολιτική συνέλευση της ΕΕ που απαρτίζεται από 329 τοπικούς και περιφερειακούς εκπροσώπους προερχόμενους από το σύνολο των 27 κρατών μελών. Τα μέλη μας είναι εκλεγμένοι περιφερειάρχες, περιφερειακοί σύμβουλοι, δήμαρχοι και τοπικοί σύμβουλοι, δημοκρατικά υπόλογοι απέναντι σε πάνω από 446 εκατομμύρια Ευρωπαίους πολίτες. Κύριοι στόχοι της ΕτΠ είναι η διασφάλιση της συμμετοχής των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, καθώς και των κοινοτήτων τις οποίες εκπροσωπούν, στην ενωσιακή διαδικασία λήψης αποφάσεων και η ενημέρωσή τους σχετικά με τις πολιτικές της ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο οφείλουν να ζητούν τη γνώμη της ΕτΠ στους τομείς πολιτικής που αφορούν τους δήμους και τις περιφέρειες. Η ΕτΠ μπορεί να προσφεύγει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως μέσο για την προάσπιση του δικαίου της ΕΕ σε περιπτώσεις παραβίασης της αρχής της επικουρικότητας ή έλλειψης σεβασμού προς τις τοπικές ή τις περιφερειακές αρχές.

Οκτώβριος 2021 – CdR_4517

Rue Belliard/Belliardstraat 101 | 1040 Bruxelles/Brussel | BELGIQUE/BELGIË

Tel. +32 22822211 | e-mail: PublicationsCdR@cor.europa.eu | www.cor.europa.eu

 @EU_CoR | /european.committee.of.the.regions | /european-committee-of-the-regions | @EU_regions_cities

